

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 15C/15/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8121202025
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Johana Bertová
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2023:8121202025.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Johanou Bertovou v právnej veci žalobcu: A. A., nar. XX.XX.XXXX, B. XX, XXX XX C., zastúpený: JUDr. Jozef Tomko, advokát, so sídlom Floriánova 2, 080 01 Prešov, proti žalovanému: Slovenská republika, zastúpená Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky, Štúrova 2, 812 85 Bratislava, v konaní o náhradu škody takto

rozhodol:

I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu 10.760,- Eur do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a.

III. Žalobca má voči žalovanému p r á v o na náhradu trov konania v rozsahu 100%, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca dňa 12.03.2021 doručil súdu žalobu, ktorou sa domáhal náhrady škody spočívajúcej v nákladoch na advokáta vo výške 995,81 Eur a náhrady nemajetkovej ujmy za psychickú ujmu počas väzby vo výške 27.000 Eur (3.000 Eur za jeden mesiac), pričom žalobu odôvodnil takto: Žalobca bol obvinený z trestného činu porušovania predpisov o štátnych technických opatreniach na označenie tovaru podľa § 148c Trestného zákona na tom skutkovom základe, že ako člen organizovanej skupiny najmenej od začiatku decembra 2004 do 12.9.2005 zabezpečoval značné množstvá cigariet opatrené ukrajinskými kolkovými známkami a tieto následne predával na území Slovenskej republiky. Uznesením Okresného súdu v Prešove, sp. zn. 31Tp/18/05 z 15.9.2005 bol vzatý do väzby z dôvodov podľa § 67 ods. 1, písm. b,c Trestného poriadku, pričom väzba začala plynúť od 11.9.2005. Od začiatku žalobca tvrdil, že len kupoval cigarety, že s nimi neobchodoval, nebol členom žiadnej organizovanej skupiny. Prokurátor Okresnej prokuratúry v Prešove, podal na žalobcu obžalobu, sp. zn. 1 PV 1120/05, dňa 30.6.2006. Rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7To/4/2016 zo dňa 7.12.2016, ktorý nadobudol právoplatnosť 7.12.2016, bol žalobca oslobodený spod obžaloby. V ďalšom konaní bol tento rozsudok zrušený na základe sťažnosti iného spoluobžalovaného. Avšak rozsudkom Okresného súdu v Prešove z 29.05.2019 v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove z 16.01.2020 bol žalobca spod obžaloby prokurátora oslobodený. Postup prokuratúry považuje žalobca za nezákonný, lebo pri podávaní obžaloby mala zvážiť či dôkazy proti jeho osobe sú dostatočné a aj napriek tomu, že neboli, tak podala na žalobcu obžalobu, čo mu spôsobilo majetkovú ujmu v tom, že si žalobca musel najat' obhajcu, ktorému platil jeho odmenu a rovnako nemohol vykonávať dohodnutú prácu. Okrem toho bol desať mesiacov vo väzbe, čo mu spôsobilo aj psychické problémy a ujmu v rodinných vzťahoch a v spoločnosti. Za psychickú ujmu počas väzby požaduje žalobca náhradu nemajetkovej škody vo výške 27.000 Eur, teda 3.000 Eur za jeden mesiac, plus náklady na advokáta vo výške 995,81 Eur. Žalobca sa domnieva, že spĺňa všetky zákonné predpoklady pre úspešné odškodnenie, lebo nebolo dokázané,

že sa stal skutok, pre ktorý bol obžalovaný. Ako obvinený si žalobca zvolil obhajcu, ktorému zaplatil odmenu spolu vo výške 30.000 Sk, t.j. 995,81 Eur. Žiada o náhradu uvedenej sumy, ktorú dokladá dokladom o zaplatení, nakoľko túto sumu vynaložil na svoju obhajobu v trestnom konaní, ktoré bolo proti jeho osobe právoplatne zastavené. Aj napriek nedostatočnej dôkaznej situácii, bol označený za člena organizovanej skupiny, bol naňho podaný návrh na väzbu a neskôr aj obžaloba. Prítom od začiatku muselo byť prokurátorovi zrejmé zo spisov, že sa skutku kladeného mu za vinu nedopustil. V súlade s ustanovením § 4 ods. 1 písm. a) zák. č. 514/2003 Zz. požiadal Generálnu prokuratúru SR o odškodnenie, ktorá nárok neuznala. Tým splnil všetky podmienky na podanie žaloby, lebo postup prokuratúry pri podaní obžaloby považuje za nesprávny. Aj napriek nedostatočnej dôkaznej situácii, bol označený za člena organizovanej skupiny, bol naňho podaný návrh na väzbu a neskôr aj obžaloba. Prítom od začiatku muselo byť prokurátorovi zrejmé zo spisov, že sa skutku kladeného mu za vinu nedopustil. Súčasne žiada o oslobodenie od súdnych poplatkov, nakoľko žalobca je v hmotnej núdzi, pripája doklad z Centra právnej pomoci. K žalobe žalobca pripojil potvrdenie o prepustení z výkonu väzby zo dňa 10.06.2006 na č.l. 5, čestné prehlásenie D. D. E. zo dňa 16.03.2017 na č.l. 6, príjmový pokladničný doklad JUDr. Juraja Labanca z 12.09.2005, 14.09.2005 a 21.09.2005 na č.l. 6-7, lekársku správu A. F. B. zo dňa 13.07.2006 na č.l. 8, čestné vyhlásenie C. A. zo dňa 04.02.2019 na č.l. 9, rozsudok Okresného súdu Prešov 6T/64/2006 zo dňa 29.05.2019 na č.l. 12-19, uznesenie Krajského súdu v Prešove 7T o /27/2019 zo dňa 16.01.2020 na č.l. 20-26.

2. Žalovaný sa k žalobe vyjadril podaním doručeným súdu 29.04.2021, v ktorom nárok žalobcu neuznal a uviedol, že neuznáva nárok na náhradu škody žalobcom uplatnený podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“). Žalobca žalobou uplatňuje voči žalovanému nárok na náhradu škody z dôvodu, že „postup prokuratúry pri podaní obžaloby považuje za nezákonný, pretože pri podávaní obžaloby mala zvážiť, či dôkazy proti mojej osobe sú dostatočné, a aj napriek tomu, že neboli, tak podala obžalobu“, t.j. titulom nezákonného rozhodnutia, za ktoré považuje obžalobu podanú prokurátorom. Žalobca sa žalobou domáha náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú mal utpieť počas väzby, čo mu spôsobilo psychické problémy a ujmu v rodinných vzťahoch a spoločnosti, ktorú požaduje v sume 27.000 Eur. Žiada tiež náhradu trov právneho zastúpenia pozostávajúcich z ním zaplatenej zmluvnej odmeny advokátovi vo výške 995,81 Eur. Nesprávny postup prokuratúry pri podaní obžaloby žalobca opiera o rozsudok Krajského súdu Prešov sp. zn. 7To/4/2016 zo dňa 07.12.2016, ktorým bol podľa § 285 písm. b) Trestného poriadku oslobodený spod obžaloby, pretože skutok nie je trestným činom. Tento rozsudok bol na základe sťažnosti spoluobžalovaného zrušený, avšak v ďalšom konaní bol žalobca rozsudkom Okresného súdu Prešov sp.zn. 6T/64/2006 z 29.05.2019 oslobodený spod obžaloby prokurátora podľa § 285 písm. b) Trestného poriadku. Žalovaný žalobu považuje za nedôvodnú. Štát nemôže v každom prípade automaticky zodpovedať za škodu, ktorá obvinenému (obžalovanému) vznikla v trestnom konaní tým, že k ukončeniu jeho trestného stíhania nedošlo právoplatným odsudzujúcim rozsudkom, ktorým bola uznaná jeho vina za spáchanie trestného činu, ale bol spod obžaloby oslobodený. Nemožno neprihliadať na skutočnosť, že vznesenie obvinenia žalobcovi bolo v čase jeho vydania dôvodné a zákonné, dôvodným bolo v tom čase aj zamietnutie sťažnosti obvineného prokurátorom, pričom súd neskôr prijal obžalobu podanú prokurátorom. Celé trestné konanie od jeho počiatku bolo vedené plne v súlade so všetkými zásadami trestného konania obsiahnutými v príslušných ustanoveniach platného Trestného poriadku. Žiadny príslušný orgán, ani súd nekonštatoval, aby prokurátor v predmetnej trestnej veci postupoval v rozpore so zákonom. Vedením trestného konania voči žalobcovi bol sledovaný legitímny cieľ riadneho vedenia trestného konania. Pre úspešné uplatnenie náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. je potrebné súčasné splnenie všetkých zákonom stanovených podmienok, t.j. existencia nezákonného rozhodnutia (nesprávneho úradného postupu), vznik škody a príčinná súvislosť medzi vzniknutou škodou a nezákonným rozhodnutím (nesprávnym úradným postupom). V danom prípade absentuje právny titul náhrady škody – neexistuje nezákonné rozhodnutie. Zákon č. 514/2003 Z. z. určuje jednoznačne, že podmienky zodpovednosti za škodu sú ustanovené v tomto zákone. Vychádzajúc z ust. § 6 ods. 1 veta prvá zákona č. 514/2003 Z. z. štát zodpovedá za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, a nie za výsledok trestného konania. Zodpovednosť štátu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. musí byť obmedzená len na prípady, keď je vydané nezákonné rozhodnutie alebo konštatovaný nesprávny úradný postup. Štát nemôže zodpovedať v každom jednotlivom prípade za výsledok trestného konania. Pokiaľ by mal štát zodpovedať objektívne len za výsledok trestného konania, uvedená koncepcia by narušila podstatu a zmysel vedenia celého trestného konania, v rámci ktorého sa voči obvinenému vznáša obvinenie už za situácie, kedy na podklade trestného oznámenia alebo alebo zistených skutočností po začatí

trestného stíhania je dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin spáchala určitá osoba (§ 206 ods. 1 Trestného poriadku). Právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom patrí medzi základné práva, ktorých dostupnosť podľa článku 51 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je odkázaná na zákon č. 514/2003 Z. z. Právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom v zmysle článku 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky však nie je právom absolútnym, pretože v zmysle článku 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s článkom 51 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky podlieha zákonným obmedzeniam upravujúcim predpoklady na jej uplatnenie, t. j. náhrada škody sa neposkytuje automaticky každému, voči komu orgán verejnej moci porušil jeho ochranu priznanú právnym poriadkom, ale iba tomu, u ktorého sú splnené všetky predpoklady ustanovené v zákone č. 514/2003 Z. z. (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4MCdo 20/2009 zo dňa 30.05.2011). Názor, že oslobodenie obžalovaného spod obžaloby nemá automaticky za následok nezákonnosť uznesenia o vznesení obvinenia, prezentoval tiež Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze sp. zn. II. ÚS 163/2013-50 zo dňa 13.11.2013, keď dospel k záveru, že skutočnosť, že vydaním uznesenia o vznesení obvinenia dochádza k posunu v rámci procesných štádií trestného konania, do štádia, v ktorom sa trestné konanie vedie už pre vyšší stupeň pravdepodobnosti, že prešetrovaný skutok spáchala konkrétna osoba v tomto uznesení označená, t. j. trestné konanie sa presúva do štádia zisťovania skutočností rozhodujúcich pre potvrdenie alebo pre vyvrátenie tohto trestného obvinenia, ktoré je tak vlastne predpokladom tohto šetrenia, tak vzhľadom na uvedené uznesenie o vznesení obvinenia, na vydanie ktorého boli v čase jeho vydania splnené všetky zákonné predpoklady a z tohto dôvodu nebolo zrušené ani v konaní o sťažnosti proti tomuto uzneseniu, nemožno bez ďalšieho považovať za nezákonné, resp. za odporujúce zákonu iba z dôvodu, že v čase jeho vydania existujúca pravdepodobnosť o spáchaní určitého skutku konkrétnou osobou sa neskôr z rôznych dôvodov nepotvrdila. Vychádzajúc z vyššie citovaných ustanovení Trestného poriadku je zjavné, že zákonodarca pre vznesenie obvinenia nevyžaduje takú mieru istoty, ktorú vyžaduje pre postavenie obvineného pred súd a už vôbec nie takú mieru istoty, ktorú vyžaduje pre preukázanie viny obžalovaného v konaní pred súdom. Presvedčenie o dôvodnosti podozrenia nie je totožné s presvedčením o vine, a preto k vzneseniu obvinenia stačí dostatočne zdôvodnená pravdepodobnosť, že určitá osoba spáchala trestný čin. Trestný poriadok v ust. § 234 ods. 1 Trestného poriadku neustanovuje, že prokurátor má obžalobu podať len vtedy, ak je nepochybné, že obvinený sa skutku dopustil a skutok je trestným činom. Pre podanie obžaloby postačuje, ak výsledky vyšetrovania dostatočne odôvodňujú postavenie obvineného pred súd. V čase podania obžaloby na súd bol preto takýto postup prokurátora plne odôvodnený. V danom prípade až v priebehu súdneho konania (hlavného pojednávania) bol ustálený skutkový a právny stav veci, ktorý súd vyhodnotil v prospech žalobcu. Dokázanie viny obžalovaného (jeho usvedčenie zo spáchania trestného činu) je vždy až vecou dokazovania pred súdom na hlavnom pojednávaní v rámci kontradiktórneho trestného konania. V predmetnej trestnej veci bolo trestné konanie vedené plne v súlade s Trestným poriadkom. Uznesenie o vznesení obvinenia a vôbec úkony v priebehu celého prípravného trestného konania nemohli byť realizované nezákonne, ak súd v trestnom konaní prijal obžalobu prokurátora, a to bez ohľadu na konečné rozhodnutie súdu v trestnom konaní. Po vykonaní rozsiahleho a náročného dokazovania v rámci hlavného pojednávania súd dospel k záveru, že skutok, ktorý bol predmetom obžaloby v časti týkajúcej sa obžalovaného A. A., nie je trestným činom. Podľa § 5 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím má účastník konania, ktorému vznikla škoda v dôsledku rozhodnutia vydaného v tomto konaní. Zároveň v zmysle ust. § 17 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk. Vo vzťahu k žalobcom uplatňovanej náhrade škody v časti týkajúcej sa zmluvnej odmeny obhajcu je potrebné uviesť, že žalobca v sporoch o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. má nárok len na tarifnú odmenu, a nie na zmluvnú odmenu zaplatenú advokátovi. V súlade s platnou a účinnou úpravou teda môže vzniknúť žalobcovi nárok na náhradu škody, ktorá zahŕňa aj náhradu účelne vynaložených trov právneho zastúpenia, ktoré zahŕňajú účelne vynaložené hotové výdavky a odmenu za zastupovanie, ktorá sa určí ako tarifná odmena advokáta. Žalobca si žalobou uplatnil tiež náhradu spôsobenej nemajetkovej ujmy vo výške 27.000 Eur. K otázke priznania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy a jej dôvodnosti si dovoľujem upriamiť pozornosť na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/201/2007 zo dňa 30.07.2008, kde Najvyšší súd SR okrem iného uviedol, že niektoré zásahy do osobnosti fyzickej osoby, i keď sa zdanlivo javia ako odporujúce objektívnemu právu, nemožno totiž považovať za neoprávnené vtedy, keď sú dané okolnosti vylučujúce neoprávnenosť zásahu. O neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby nejde napríklad vtedy, keď zasahujúcim je orgán štátu pri plnení jeho úloh vyplývajúcich zo zákona. Dochádza tu k stretu dvoch záujmov, pri ktorom sa individuálny záujem fyzickej osoby, do osobnosti ktorej sa zasahuje, dostáva do kolízie s vyšším (verejným) záujmom, ktorému sa priznáva prednosť.

V dôsledku toho aj podľa názoru dovolacieho súdu nejde o neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vtedy, keď je proti nej v súlade so zákonnými podmienkami vznesené obvinenie z trestného činu a aj ďalšie úkony orgánov činných v trestnom konaní zasahujúce do práv tejto fyzickej osoby (§ 11 Občianskeho zákonníka) sú vykonávané v medziach zákona; na tom sa nič nemení ani v prípade, ak by neskôr prípadne aj došlo k zastaveniu trestného stíhania voči tejto fyzickej osobe alebo k jej prepusteniu z väzby alebo aj k oslobodeniu spod obžaloby. Žalobca v žalobe odôvodnil vznik nemajetkovej ujmy v súvislosti so zhoršením jeho psychického stavu v dôsledku pobytu vo väzbe. Uvedenú skutočnosť preukázal len písomnou správou psychiatricky A. F. B. zo dňa 13.07.2006, ktorá je však nedostatočná pre účely náležitého preukázania, že trestné stíhanie a pobyt vo väzbe ovplyvnili jeho život natoľko, aby mu spôsobili závažnejšie následky v súkromnom živote, či spoločenskom uplatnení. Je potrebné poukázať na to, že v súlade s ust. § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. nemajetková ujma v peniazoch sa nahrádza len vtedy, ak samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadostučiniením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím. V danej veci máme za to, že nie sú splnené podmienky na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Oslobodenie žalobcu spod obžaloby bolo v danom prípade dostatočným zadostučiniením. Žalovaný v prípade aspoň čiastočného vyhovenia žalobe navrhuje, aby súd určil lehotu aspoň 30 dní od právoplatnosti rozsudku na splnenie povinnosti určenej rozsudkom.

3. Uznesením 15C/15/2021 zo dňa 18.05.2020 súd vyzval žalobcu, aby sa k vyjadreniu žalovaného vyjadril, avšak tento súdu žiadne podanie nedoručil.

4. Dňa 28.10.2021 súd vykonal vo veci pojednávanie, na ktorom sa zúčastnil žalobca a žalovaný. Žalobca na pojednávaní uviedol, že trvá na písomnom podaní žaloby a tvrdí, že postup prokuratúry nebol správny, nakoľko prokurátor nevyhodnotil dôkazy voči žalobcovi správne. Od začiatku muselo byť zrejmé, že trestné stíhanie je nedôvodné a napriek tomu bol ponechaný 10 mesiacov vo väzbe. Preto na žalobe trvá. Žalovaný na pojednávaní uviedol, že navrhuje žalobu v celom rozsahu zamietnuť, pričom sa pridrižiava predchádzajúceho vyjadrenia, ktoré podala Generálna prokuratúra Slovenskej republiky v tejto veci. Žalobca žalobou požadoval náhradu nemajetkovej ujmy v celkovej výške 27.000 Eur a náhradu trov právneho zastúpenia, čo je v tomto prípade zmluvná odmena advokáta vo výške 995,81 Eur. Nie je pravda, to čo tvrdí žalobca, že uznesenie o vznesení obvinenia bolo vydané nedôvodne. Žalovaný má za to, že v tejto veci neexistuje nezákonné rozhodnutie, nakoľko trestné stíhanie a vôbec trestné konanie bolo proti obžalovanému v tom čase vedené riadne v súlade s trestným poriadkom. O dokazovaní súd na hlavnom pojednávaní obžalovaného oslobodil z dôvodu, že skutok nie je trestným činom. Súd aplikoval materiálny korektív, tzn. že ku spáchaniu žalovaného skutku, ako bol formulovaný v obžalobe došlo, avšak súd dospel k záveru, že z hľadiska jeho nepatrnej nebezpečnosti žalovaný skutok nie je trestným činom. Cieľom zákonodarcu podľa zákona č. 514/2003 Z.z. nie je odškodňovať páchatelov protiprávnych konaní. Nie každé oslobodenie spod obžaloby automaticky zakladá nárok na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z., je potrebné prihliadať aj na okolnosti každého prípadu a súvislosti. Priznanie náhrady škody v danom prípade by podľa názoru žalovaného bolo v rozpore s dobrými mravmi. Pokiaľ by sa súd nestotožnil s touto argumentáciou, žalovaný namieta výšku skutočnej škody, t.j. trovy právneho zastúpenia, ktoré si žalobca žalobou uplatnil, nakoľko tieto trovy predstavujú zmluvnú odmenu, ktorú zaplatil, pričom však aktuálna judikatúra považuje odmenu zaplatenú nad rámec tarifnej odmeny za neúčelne vynaložené trovy, t.j. trovy, ktoré nie sú v príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím o vznesení obvinenia. Žalovaný poukazuje v tejto súvislosti, napríklad na uznesenie Ústavného súdu II. ÚS/565/2018. Rovnako nesúhlasí s uplatnenou majetkovou ujmou, ktorú považuje za nepreukázanú, keďže žalobca nepreukázal naplnenie kritérií podľa § 17 ods. 3 zákona číslo 514/2003. Podľa lekárskej správy, ktorú predložil, má sa v jeho prípade jednať o recidivujúcu depresívnu poruchu, tzn. že táto depresívna porucha sa môže vyskytovať opakovane a nie je žiadny dôkaz o tom, že by nebola táto porucha prítomná už pred vznesením obvinenia u žalobcu. Preto podanú žalobu o náhradu škody žalovaný navrhuje v celom rozsahu zamietnuť a náhradu trov konania si neuplatňuje.

5. Súd vykonal dokazovanie oboznámením obsahu spisu, ktorý tvorí: žaloba na č.l. 1-2, príjmový pokladničný doklad JUDr. Juraja Labanca, advokáta zo dňa 12.09.2005 na č.l. 8, príjmový pokladničný doklad JUDr. Juraja Labanca zo dňa 14.09.2005 na č.l. 7, príjmový pokladničný doklad JUDr. Juraja Labanca zo dňa 21.09.2005 na č.l. 7, lekárska správa A. B. F. zo dňa 13.07.2006 na č.l. 8, čestné vyhlásenie C. A. zo dňa 04.02.2019 na č.l. 9, rozsudok Okresného súdu Prešov 6T/64/2006 na č.l. 12-19, uznesenie Krajského súdu v Prešove 7To/27/2019 zo dňa 16.01.2020 na č.l. 20-26, vyjadrenie žalovaného na č.l. 35-40 doručené súdu 29.04.2021 a spis Okresného súdu Prešov 6T/64/2006 a z neho

osobitne uznesenie Prezídia Policajného zboru Úradu boja proti organizovanej kriminalite, odbor východ zo dňa 12.09.2005 na č.l. 12 vyšetrovacieho spisu, žiadosť obvineného A. A. zo dňa 14.11.2005 na č.l. 148 o prepustenie z väzby, sťažnosť A. A. zo dňa 12.12.2005 proti uzneseniu o zamietnutí žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, plnomocenstvo A. A. udelené D. D. E. zo dňa 12.09.2005 na č.l. 284, plnomocenstvo C. A. na č.l. 285.

6. Okresný súd Prešov vo veci rozhodol Rozsudkom č.k. 15C/15/2021-48 z 28.10.2021, ktorým I. zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 1.589,94 Eur do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. II. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol a III. žalobcovi právo na náhradu trov konania nepriznal. Rozsudok sa stal dňa 03.05.2023 právoplatným v časti výroku I. v časti do zaplatenia sumy 995,81 eur.

7. Krajský súd v Prešove Rozsudkom č. k. 22 C/9/2022 76 zo dňa 28.02.2023 potvrdil rozsudok súdu 1. stupňa vo výroku I. čo do zaplatenia sumy 995,81 eur. V prevyšujúcej vyhovujúcej časti a vo výroku II. III. zrušil rozsudok a vec vrátil súdu 1 inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

8. Ohľadne odvolacích námietok žalobcu v súvislosti s požadovanou náhradou nemajetkovej ujmy odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky: „Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z.z. účinného od 1. júla 2004 a rovnako aj podľa predtým platného zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len zákon č. 58/1969 Zb.) účinného do 30. júna 2004. Súdna judikatúra dôvodila, že zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu proti občanovi (fyzickej osobe) bola odčinená. Systematickým a logickým extenzívnym výkladom dospela k záveru, že ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzujú ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 23. februára 1990 sp.zn. 1Cz 6/90 publikovaný pod č. 35 v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk, ročník 1991 a rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. júna 1993 sp.zn. 1Cdo/53/93 publikovaný pod č. 70 v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky ročník 1994). Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. Tieto závery prijaté v čase platnosti zákona č. 58/1969 Zb. sú napriek zmene právnej úpravy stále použiteľné. (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18.8.2010, sp. zn. 4MCdo/15/2009).

9. Majúc na zreteli uvedené má odvolací súd za to, že v prípade zásahu do práva na ochranu osobnosti človeka ide o objektívnu zodpovednosť a štát musí niesť následky neoprávneného trestného stíhania vrátane väzby osoby, ktorá bola spod obžaloby oslobodená.

10. Odvolací súd si uvedomuje, že nahradit' stratu slobody sa absolútne nedá. Žalobca bol vo väzbe takmer 9 mesiacov (od 15.9.2005 do 10.6.2006).

11. V súlade s ustálenou súdnou praxou zodpovedá štát za škodu spôsobenú začatím (vedením) trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsudzujúcim rozhodnutím trestného súdu. Táto zásada bola vyjadrená už vo viacerých skorších rozhodnutiach, ktoré sa týkali náhrady škody spôsobenej štátnym orgánom v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. Rozhodovanie súdov podľa tohto zákona sa ustálilo medziiným na názore, že ten, proti komu bolo trestné stíhanie zastavené, alebo ten, kto bol oslobodený spod obžaloby, má podľa § 1 až § 4 zákona č. 58/1969 Zb. zásadne právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia (R 35/1991). Na to nadviazal záver, že ten, proti komu bolo trestné stíhanie zastavené, alebo ten, kto bol spod obžaloby oslobodený, má pri splnení ďalších zákonných predpokladov, podľa § 1 až § 4 zákona č. 58/1969 Zb. zásadne právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/194/2010 zo dňa 30.3.2011).

12. Je nepochybné, že vo vzťahu k žalobcovi bol vykonaný nesprávny zásah štátu, ktorý musí byť odčinený, keďže za takýto zásah v súlade s vyššie uvedeným zodpovedá štát.

13. Trestné stíhanie a v rámci neho aj prípadný výkon väzby predstavujú vážny zásah do osobnej slobody jednotlivca a vyvolávajú i ďalšie negatívne dopady na jeho osobný život a životný osud. Zasahujú do súkromného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti, preto sú spôsobilé, okrem porušenia práva na osobnú slobodu garantovaného čl. 17 ods. 1 Ústavy SR, obmedziť, či porušiť aj jeho právo na rešpektovanie a ochranu súkromného a rodinného života, dôstojnosti, osobnej cti a dobrej povesti tak, ako to zaručuje čl. 19 ods. 1 a 2 Ústavy. Je teda nepochybné, že trestné stíhanie, výkon väzby, prípadne výkon uloženého trestu, ktoré boli realizované v rozpore so zákonom, resp. ústavným poriadkom, sú spôsobilé vyvolať vedľa vzniku materiálnej škody aj vznik nemateriálnej ujmy vo sfére osobnostných práv. Zákon tieto prípady pozbavenia osobnej slobody (napriek inak zákonnému rozhodnutiu o väzbe) sankcionuje zodpovednosťou štátu za škodu, ktorá nastala v príčinnej súvislosti s väzbou. (rozsudok NS SR 4Cdo/177/2005).

14. Vzhľadom na obsah spisu mal odvolací súd za to, že v danom prípade prichádza do úvahy aj priznanie nemajetkovej ujmy žalobcovi, s poukazom na ust. § 17 zákona č. 514/2003 Z.z., nakoľko iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením pre poškodeného. Nemajetková ujma má byť totiž určitou náhradou za protiprávny stav, ktorý spôsobil nenapraviteľnú ujmu v nemajetkovej sfére dotknutej osoby. Jej výšku určuje súd úvahou s prihliadnutím na závažnosť spôsobenej ujmy. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na to, že si uvedomuje balancujúcu judikatúru vo vzťahu k rozsahu nemajetkovej ujmy v súvislosti s väzbou dotknutej osoby a trestným konaním. Podľa názoru odvolacieho súdu, nie je ani zďaleka možné porovnávať ujmu spôsobenú stratou povesti (s poukazom na súdmi priznávané odškodnenie v prípadoch politicky činných osôb a verejných činiteľov, ktoré častokrát vybalancovali relatívne satisfakcie do kontroverznej výšky), a na druhej strane stratou slobody. Podľa názoru odvolacieho súdu je teda s poukazom aj na rozhodnutia odvolacieho súdu v obdobných veciach (napríklad 20Co/156/2017), primerané odškodniť dotknutú osobu v rámci relatívnej satisfakcie za väzbu, v rámci rozpätia 20,- eur - 60,- eur za deň väzby so zreteľom na všetky okolnosti prípadu.

15. Vzhľadom na vyššie uvedené preto odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok vo výroku II., ako aj v súvisiacom výroku III. o trovách konania, postupom podľa § 389 ods. 1 písm. b/, a c/ CSP, a v tejto časti vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

16. Na pojednávaní dňa 17.10.2023 žalobca navrhol rozhodnúť o nemajetkovej ujme v zmysle podanej žaloby. Žalovaná poukázala na to že žalobca bol spod obžaloby oslobodený z dôvodu aplikácie materiálneho korektívu. Cieľom zákonodarcu nebolo odškodňovať páchatelov protiprávných konaní. Navrhla žalobu v časti nemajetkovej ujmy zamietnuť. S poukazom na rozhodnutie súdu 2. inštancie poukázala na to, že žalobca nepreukázal vznik závažnejšej ujmy. Ak by malo prísť k jeho odškodneniu, tak maximálne za dni väzby, za dni, ktoré strávil vo väzbe ide presne o 269 dní. Zhodnotila, že k následkom v súkromnom živote žalobcu nedošlo. Pokiaľ ide o následky v spoločenskom uplatnení, to v podstate zodpovedá zárobku, ktorý by bolo možné vykompenzovať sú 20 eur maximálne za deň väzby. Navrhla žalobu zamietnuť alebo priznať maximálne sumu 20 eur za deň.

17. Vykonaným dokazovaním súd zistil tento skutkový stav:

18. Z rozsudku Okresného súdu Prešov 6T/64/2006 zo dňa 29.05.2019, v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove 7To/27/2019 vyplýva, že proti žalobcovi tejto civilnej veci bola dňa 11.07.2006 podaná obžaloba v konaní 6T/64/2006 pre trestný čin porušovania predpisov o obehú tovaru v styku s cudzinou podľa § 124 ods. 1, 4 Trestného zákona v jednočinnom súbehu s trestným činom porušenia predpisov o štátnych technických opatreniach na označenie tovaru podľa § 148c ods. 1, 2 písmena a), b) Trestného zákona a trestným činom legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 252 ods. 1 písm. a), b) Trestného zákona účinného do 31.12.2005 a rozsudkom z 29.05.2009 bol žalobca v tejto civilnej veci spod obžaloby v právoplatne oslobodený.

19. Z potvrdenia o prepustení z výkonu väzby na meno žalobcu zo dňa 10.06.2006 vyhotoveného Ústavom na výkon väzby Prešov vyplýva, že žalobca bol v čase od 15.09.2005 do 10.06.2006 vo výkone väzby.

20. Z čestného prehlásenia JUDr. Juraja Labanca zo dňa 16.03.2017 vyplýva, že ako advokát zastupoval v roku 2005 žalobcu na Okresnom súde Prešov a prevzal za právne zastupovanie hotovosť 30.000 Sk.

21. Z príjmových pokladničných dokladov JUDr. Juraja Labanca sa zo dňa 12.09.2005, 14.09.2005 a 21.09.2005 vyplýva, že tento advokát prevzal od C. A. sumu spolu 30.000 Sk.

22. Z čestného vyhlásenia C. A. zo 04.02.2019 vyplýva, že za svojho syna – žalobcu vyplatila jeho obhajcovi JUDr. Jurajovi Labancovi sumu 30.000 Sk za jeho obhajobu. Túto sumu jej žalobca vrátil po prepustení z väzby v mesiaci júl 2006.

23. Z lekárskej správy A. F. B. zo dňa 13.07.2006 vyplýva, že žalobca bol v evidencii lekárky od októbra 2005 pre depresiú, toho času udáva zhoršenie za stavu, nič sa mu nechce, musí sa nútiť do činnosti, je precitlivený, smutný, nechutí mu jesť. Objektívne bola zistená v popredí depresívna nálada, hipobúlia (nedostatok pevnej vôle, znížené možnosti rozhodovania, nedostatok schopnosti cieľavedomého jednania, pozn. súdu), anhedónia (neschopnosť prežívať radosť pozn. súdu), sklonku sociálnej izolácii, hyporexia (obmedzená chuť do jedla), emočná labilita. Diagnóza: recidivujúca depresívna porucha stredne ťažká-F 33. 1. Odporúčanie: Efectin, je potrebná práceneschopnosť, kontrola o mesiac.

24. Z trestného spisu vedeného na Okresnom súde Prešov spisová značka 6T/64/2006 vyplýva: uznesením Prezídia Policajného zboru Úradu boja proti organizovanej kriminalite odbor – východ oddelenie vyšetrovania vysunuté pracovisko kúty číslo 1 Prešov ČVS:PPZ –21/BOK–V–I–2005 zo dňa 12.09.2005 bol žalobca A. A. podľa § 163 ods. 1 Trestného zákona stíhaný ako obvinený pre trestný čin porušovania predpisov o štátnych technických opatreniach na označenie tovaru podľa § 148c ods. 1, ods. 2 písm. a) ods. 3 písm. a) Trestného zákona a pre trestný čin porušovania predpisov pri obehu tovaru v styku s cudzinou podľa § 9 ods. 2k § 124 ods. 1, ods. 5 Trestného zákona, ktorý skutok sa mal dopustiť za tam uvedeného skutkového stavu. Uznesením Okresného súdu Prešov z 15.09.2005 31Tp/18/05 bol žalobca vzatý do väzby. Uznesením Krajského súdu Prešove zo dňa 04.10.2005 spisová značka 1TPo/69/05-93 bola sťažnosť žalobcu proti uzneseniu o vzatí do väzby zamietnutá. Dňa 12.09.2005 Marek Mathia – žalobca udelil advokátovi JUDr. Jurajovi Labancovi plnomocenstvo na zastupovanie v trestnej veci.

25. Z výpovede žalobcu A. A. na pojednávaní dňa 17.10.2023 vyplynulo, že poznal ľudí, ktorí údajne obchodujú s cigaretami a v tom čase mal pri sebe aj on cigarety, preto bol zadržaný a vzatý do väzby. Čo sa týka výkonu práce, bol v tom čase nezamestnaný, chodil na brigády, na trhovisko, predával tam zeleninu, predtým mal na predaj zeleniny aj živnostenský list. Na tých brigádach zarobil 20-30 Sk denne. Za mesiac odpracoval 15-20 dní. Čo sa týka uplatňovanej nemajetkovej ujmy, bolo to dávno, bol to veľký zásah do jeho súkromia. Vo väzbe to bolo veľmi ťažké, zanechalo to v ňom psychickú a spoločenskú ujmu. Medzi ľuďmi to zostalo tak, že bol zatvorený v base. Bol 24 hodín zatvorený v jednej izbe so zločincami, pomaly vrahmi, nikomu to nepraje. Zanechalo to na ňom stopy psychické a fyzické. Po prepustení odišiel pracovať do Anglicka. V tom čase mal vážnejší vzťah, priateľku, ktorá sa s ním rozišla. Stratil kamarátov, vzdialenejšia rodina sa s ním prestala stýkať. Spoločenská ujma to bola veľká. Musel chodiť k psychiatričke. Nechcel však tam ďalej chodiť, aby si ľudia nemysleli, že je narušený. Tie traumy pretrvávajú dodnes. Bol v jednej izbe zatvorený s ľuďmi, kde sa každú noc obával o svoj život. Nevedel, či sa ráno zobudí. Boli to doslova zločinci, nikomu to neprajem. Bol tam zatvorený 9 mesiacov. Na otázku právneho zástupcu uviedol, že vtedajší zárobok pred väzbou si prepočítal na eurá a je to 20-40 eur na deň. Rodinu nemá, s priateľkou mal pred väzbou vzťah dva roky, rozišla sa s ním, že je zločinec a bol v base a našla si iného. Teraz sú už jeho vzťahy s rodinou lepšie, ale keď sa vrátil z väzby, bolo to hrozné. Prišiel k mame a tá mu povedala, že ujovia, tety, bratrance a sesternice ho odpísali a nemá sa im ani zdraviť. Mal depresie, psychické poruchy, začal to riešiť vo väzbe, bol tam lekár. V súčasnosti sa už nelieči, po skončení väzby sa už neliečil, hoc mal tie problémy, aby ľudia nehovorili, že je narušený. Tri štyri mesiace po väzbe odišiel do G. H., kde robil umývača riadu. Bol tam pol roka a vrátil sa tam znova po roku, lebo tu sa nedalo fungovať. Vo Veľkej Británii potom robil v sklade asi 1,5 roka. Následne na Slovensku robil operátora výroby, resp. brigádoval. V súčasnosti pracuje v I. vo firme B. na živnostenský list. Pred väzbou mal sľúbené nejaké práce a myslí si, že jeho kariéra, resp. pracovný život väzbou utrpeli. V minulosti bol jedenkrát už trestne stíhaný za ublíženie na zdraví voči bývalej manželke. Bolo to 30 rokov dozadu, mal vtedy 25 rokov. Rozviedli sa počas konania o tomto skutku. Bola mu udelená však podmienka, nebol vo výkone trestu ani vo väzbe. V minulosti mal aj postihy za priestupky, a to hlavne za auto, bolo ich dosť veľa, za vzťahy so susedmi nie. Uvádza, že priateľka sa volala A. F. a nebýval s ňou v spoločnej domácnosti. Žalobca uvádza, že čo sa týka mien jeho priateľov, o ktorých prišiel v dôsledku väzby, šlo o J. K., D. B. a L. K..

26. Z výpovede svedka A. F. na pojednávaní dňa 17.10.2023 vyplynulo, že so žalobcom sa poznajú dlho, veľa rokov zo K. M., kde predávali spolu ovocie a zeleninu. Potom bol žalobca vo výkone trestu, keď sa vrátil, nikto sa s ním nechcel kamarátiť, že bol v base. Je veľmi dobrý kamarát a človek. Kamarátov žalobcu nepoznal, dopyčul sa to od ďalšieho kamaráta, nikto sa s ním nechcel kamarátiť, lebo bol vo väzbe. Bol to kamarát zo Sídlička III., dajaký Peťo, priezvisko nevie. O A. priateľke vedel, ale nevie čo sa s ňou stalo. So žalobcom mal bližší aj pracovný aj osobný vzťah. Stretávali sa aj mimo trhoviska, išli si podať „Niké“ aj zápasy, avšak nezdôveroval sa mu, resp. nie so všetkým. Vedel, že žalobca bol neprávom zatvorený. Poznal aj jeho mamu, brata však nie, bol u nich aj na návšteve. Zdravotné problémy žalobca nikdy nespomenul. Stýkali sa aj potom, čo bol vo väzbe. Na otázku súdu svedok uvádza, že pozná sa s matkou žalobcu, kamarát mu hovoril, že ostatní jeho známi sa s ním nechcú stretávať, žalobca mu o tom nehovoril nič.

27. Súd spor nasledujúco právne posúdil:

28. Podľa § 11 OZ fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

29. Podľa § 13 ods. 1 OZ fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie. (2) Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. (3) Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

30. Podľa § 16 Občianskeho zákonníka kto neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti spôsobí škodu, zodpovedá za ňu podľa ustanovení tohto zákona o zodpovednosti za škodu.

31. Podľa § 1 Zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (ďalej len Zákon č. 514/2003 Z.z.), tento zákon upravuje a)zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci, b)zodpovednosť obce a vyššieho územného celku (ďalej len „územná samospráva“) za škodu spôsobenú orgánmi územnej samosprávy pri výkone samosprávy, c)predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody a právo na regresnú náhradu.

32. Podľa § 3 ods. 1, 2 Zákona č. 514/2003 Z.z., štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti tohto zákona, pri výkone verejnej moci a)nezákonným rozhodnutím, b)nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, c)rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo d)nesprávnym úradným postupom. Zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť

33. Podľa § 4 ods. 1 písm. f) Zákona č. 514/2003 Z.z., vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, ak škodu spôsobil štátny orgán podľa osobitného predpisu⁴⁾ v občianskom súdnom konaní, v trestnom konaní alebo správnom konaní.

34. Podľa § 5 ods. 1 až 3 Zákona č. 514/2003 Z.z., právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím má účastník konania, ktorému vznikla škoda v dôsledku rozhodnutia vydaného v tomto konaní. Právo na náhradu škody má i ten, s kým nebolo konané ako s účastníkom konania, aj keď sním, ako s účastníkom konania, konané malo byť. Ak bolo nezákonné rozhodnutie vydané v konaní, na ktoré sa nevzťahujú predpisy o správnom konaní, právo na náhradu škody má ten, komu nezákonným rozhodnutím škoda vznikla.

35. Podľa § 6 ods. 1, 2 Zákona č. 514/2003 Z.z., ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu. Právo podľa odseku 1 možno priznať iba vtedy, ak poškodený podal proti nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok

podľa osobitných predpisov. Splnenie tejto podmienky sa nevyžaduje, ak ide o prípady hodné osobitného zreteľa.

36. Podľa § 8 Zákona č. 514/2003 Z.z. (5) Právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe má ten, kto bol vzatý do väzby, ak

- a) bolo proti nemu zastavené trestné stíhanie,
- b) bol oslobodený spod obžaloby alebo
- c) vec bola postúpená inému orgánu.

(6) Právo na náhradu škody nevznikne

- a) ak si osoba uloženie trestu, ochranného opatrenia alebo väzbu zavinila sama,
- b) pri zahladení odsúdenia alebo odpustení alebo zmiernení trestu udelením individuálnej milosti alebo amnestie prezidentom republiky,5)
- c) ak súhlas daný poškodeným alebo príslušným štátnym orgánom, ktorý bol potrebný na začatie trestného stíhania alebo pokračovanie v ňom, bol vzatý späť, hoci sa tento súhlas podľa osobitného predpisu vyžaduje,6)
- d) ak dôjde k zastaveniu trestného stíhania z dôvodu, že je trest, ku ktorému môže stíhanie viesť, celkom bez významu popri treste, ktorý pre iný čin bol obvinenému už uložený alebo ktorý ho podľa očakávania postihne, alebo že o skutku obvineného bolo už rozhodnuté iným orgánom disciplinárne, kárne alebo cudzozemským súdom alebo cudzozemským úradom a toto rozhodnutie možno považovať za dostačujúce,
- e) ak došlo k podmiennečnému zastaveniu trestného stíhania podľa osobitného predpisu,7)
- f) ak bol schválený zmier podľa osobitného predpisu,8)
- g) ak bola osoba spod obžaloby oslobodená alebo trestné stíhanie zastavené, pretože nie je trestne zodpovedná, alebo ak po právoplatnosti rozhodnutia zanikla trestnosť činu alebo medzinárodná zmluva, ktorá bola vyhlásená spôsobom ustanoveným v zákone, alebo amnestia prezidenta republiky nedovoľuje trestné stíhanie, čin prestal byť zmenou zákona trestným činom alebo miernejší trest bol uložený preto, že na trestný čin zákon ustanovil miernejší trest,
- h) ak ide o väzbu nariadenú v konaní o vydaní do cudziny; to neplatí, ak škoda bola spôsobená nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom orgánov Slovenskej republiky, alebo
- i) ak škoda bola spôsobená rozhodnutím cudzieho orgánu uznaného alebo prevzatého na výkon na územie Slovenskej republiky.

37. Podľa § 15 ods. 1 Zákona č. 514/2003 Z.z., nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku (ďalej len „žiadosť“) s príslušným orgánom podľa §4 .

38. Podľa § 16 ods. 4 Zákona č. 514/2003 Z.z., ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo uspokojí iba jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti alebo ak príslušný orgán písomne oznámi poškodenému, že neuspokojí jeho nárok na náhradu škody, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde. Pri uplatnení nároku na súde môže poškodený požadovať úhradu len v rozsahu nároku, ktorý bol predbežne prerokovaný, a z titulu, ktorý bol predbežne prerokovaný. Ak súd rozhodnutím o náhrade škody prizná poškodenému aj úrok z omeškania, lehota omeškania začína príslušnému orgánu plynúť najskôr dňom oznámenia, že neuspokojí nárok na náhradu škody, alebo uplynutím šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovania nároku, ak súd neurčí začiatok jej plynutia neskôr.

39. Podľa § 17 ods. 1 Zákona č. 514/2003 Z.z., uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak.1a) (2) V prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadošťačením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak. (3) Výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení. (4) Výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa odseku 2 nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu 8a).

40. Podľa § 18 ods. 1 Zákona č. 514/2003 Z.z., náhrada škody zahŕňa aj náhradu účelne vynaložených trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie alebo rozhodnutie o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutie o väzbe, zatknutí a inom pozbavení osobnej slobody alebo vykonané zadržanie a v konaní, v ktorom bolo rozhodnutie zrušené alebo bolo trestné stíhanie zastavené, alebo v ktorom bola vec postúpená inému orgánu.

41. Podľa § 18 ods. 3 Zákona č. 514/2003 Z.z., súčasťou trov konania sú aj trovy právneho zastúpenia, ktoré zahŕňajú účelne vynaložené hotové výdavky a odmenu za zastupovanie, ktorá sa určí ako tarifná odmena advokáta.9) Súčasťou trov konania nie sú náklady na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody pred príslušným orgánom.

42. Podľa § 193 Civilného sporového poriadku, súd je viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis nie je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavným zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná. Súd je tiež viazaný rozhodnutím ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd. Ďalej je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnuteľný podľa osobitného predpisu, a o tom, kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti.

43. Na základe vyššie uvedeného súd právne uzatvára:

44. Rozsudkom Krajského súdu v Prešove 22 C/9/2022 - 76 bol v prevyšujúcej vyhovujúcej časti vo výroku II. III. zrušený rozsudok súdu 1. inštancie 15 C/15/2021 - 48 zo dňa 28.10.2021. Predmetom konania zostala teda náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 27 000 eur, teda 3000 eur za 1 mesiac. Aj keď žalobca v záverečnej reči uviedol, že si náhradu nemajetkovej ujmy uplatňuje za celé trestné konanie, nešpecifikoval výšku náhrady za túto ujmu vzniknutú trestným konaním a to s poukazom na to, že už v samotnej žalobe uviedol že pohľadávku vo výške 27 000 eur si voči žalovanému uplatňuje za psychickú ujmu počas väzby. Nad rámec tejto sumy žalobca svoju pohľadávku číselne nijako nešpecifikoval. Súd mal preto zato, že táto nebola predmetom konania.

45. Žalobca v konaní tvrdil, že požiadal Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky o odškodnenie a tá jeho nárok neuznala. Toto tvrdenie žalovaný v konaní nepoprel, preto mal súd podľa § 151 ods. 1 Civilného sporového poriadku za to, že tieto skutočnosti sa považujú za nesporné sú teda naplnené požiadavky § 15 a 16 zákona číslo 514/ 2003 Z.z. pre uplatnenie predmetného práva na náhradu škody a nemajetkovej ujmy na súde.

46. Ústavnoprávny základ nároku jednotlivca na náhradu škody v prípade trestného stíhania, ktoré je skončené oslobodením spod obžaloby, je potrebné hľadať nielen v čl. 46 ods. 3 Ústavy SR a čl. 36 ods. 3 Listiny, ale vo všeobecnej rovine aj v princípoch materiálneho právneho štátu. Ak má byť štát považovaný za právny štát, musí niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ktorými zasahujú do základných práv jednotlivca. V takejto situácii nie je rozhodné, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie skutočne v trestnom konaní potvrdilo (pozri rozhodnutie Ústavného súdu SR III.ÚS 754/2016, obdobne aj tam citované rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II.ÚS 590/08 a IV.ÚS 642/05).

47. Je iste právom a povinnosťou štátu zabezpečovať ochranu spoločnosti vyšetrovaním podozrení zo spáchania trestnej činnosti a jednotlivec je povinný v určenom rozsahu znášať obmedzenia z toho vyplývajúce, avšak pokiaľ orgány činné v trestnom konaní dospejú k rozhodnutiu, ktoré sa neskôr ukáže ako nezákonné, ide vo vzťahu k takto stíhanej osobe o postup porušujúci jej základné ľudské práva. Ak má byť jednotlivec povinný podrobiť sa úkonom trestného konania, musí v právnom štáte existovať garancia, že v prípade preukázania, že trestnú činnosť nespáchal, dostane sa mu odškodnenia za všetky úkony, ktorým bol zo strany štátu podrobený (pozri nález Ústavného súdu ČR sp. zn. I.ÚS 554/04).

48. Podmienky, za ktorých vzniká právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu, či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom v súlade s čl. 46 ods. 3 Ústavy SR sú upravené v zákone č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, a to spôsobom umožňujúcim odškodniť všetky prípady, v ktorých

bola poškodenému spôsobená škoda takýmto rozhodnutím orgánu verejnej moci, ktoré bolo neskôr posúdené ako nezákonné. (Obdobe Rozsudok Krajského súdu Prešov spisová značka 22Co/133/2019 zo dňa 23.03.2021.)

49. Ako vyplýva z pripojeného trestného spisu, nenaplnil sa základný účel trestného konania, a to vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti voči možnému páchatelovi. Štát sa teda stal zodpovedným za vedenie trestného stíhania voči žalobcovi, ktoré neskončilo právoplatným odsudzujúcim rozsudkom. Základným predpokladom zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím v zmysle zákona 514/2003 Z.z. je zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, ktorým bola spôsobená škoda, a to pre jeho nezákonnosť príslušným orgánom. Pre správnu interpretáciu tohto zákonného ustanovenia nestačí vychádzať len z jeho gramatického výkladu. V tomto smere je dôležité poukázať na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky, podľa ktorej gramatický výklad právnej normy slúži na prvotné priblíženie k obsahu právnej normy, ktorej nositeľom je interpretovaný právny predpis. Na overenie správnosti výkladu, respektíve na jej doplnenie alebo spresnenie potom slúžia ostatné interpretačné prístupy postavené na roveň gramatického výkladu, najmä teologický a systematický výklad, vrátane ústavne konformného výkladu, ktoré sú spôsobilé v kontexte racionálnej argumentácii prispieť k zaisteniu obsahu a zmyslu aplikovanej právnej normy.

50. Predpokladom pre vznik zodpovednosti štátu za nemajetkovú ujmu žalobcu je nezákonné rozhodnutie- Uznesenie Prezídia Policajného zboru Úradu boja proti organizovanej kriminalite odbor – východ oddelenie vyšetrovania vysunuté pracovisko kúty číslo 1 Prešov ČVS:PPZ–21/BOK–V–I-2005 zo dňa 12.09.2005 o vznesení obvinenia voči žalobcovi. Osobná sloboda žalobcu bola obmedzená Uznesením Okresného súdu Prešov z 15.09.2005 31Tp18/05, ktorým bol žalobca vzatý do väzby. Uznesením Krajského súdu Prešove zo dňa 04.10.2005 spisová značka 1TP o 69/05-93 bola sťažnosť žalobcu proti uzneseniu o vzatí do väzby zamietnutá. Proti žalobcovi bola dňa 11.07.2006 na Okresný súd Prešov podaná obžaloba, o ktorej bolo rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Prešov 6T/64/2006 zo dňa 29.05.2019 tak, že žalobca v tomto civilnom konaní bol spod obžaloby oslobodený. V tejto časti rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 19.9.2019.

51. Predpokladom pre vznik zodpovednosti štátu za nemajetkovú ujmu žalobcu je aj existencia samotnej nemajetkovej ujmy žalobcu s poukazom na kritéria jej posudzovania v zmysle §17 ods. 1- 3 zákona č. 514/2003 a to v príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím štátneho orgánu, na základe ktorého bol žalobca vzatý do väzby. Súd pri hodnotení vzniku nemajetkovej ujmy a jej náhrady v peniazoch prihliadol na osobu poškodeného, ktorý pred nástupom do väzby pracoval ako živnostník, respektíve ako zamestnanec na dohodu pri predaji ovocia a zeleniny v mieste svojho bydliska - v C., tam kde žil so svojou rodinou (matkou a priateľkou) a mal vytvorené spoločenské - priateľské väzby. V dôsledku väzby prišiel o svoje živobytie a bol donútený opustiť miesto svojho bydliska, rodinu a priateľov a odísť pracovať do zahraničia, do G. H. a zmeniť aj svoje povolanie na umývača riadu. Ide o závažnú životnú zmenu spojenú s psychickou záťažou spočívajúcou v adaptácii na absolútne odlišné životné prostredie a životné podmienky v cudzom štáte, spojené s nutnosťou komunikovať cudzím jazykom a prispôbením sa na nové sociálne pomery. Žalobca odôvodnil žalobu najmä vznikom svojej psychickej ujmy, kedy uviedol že mal psychické problémy, tie traumy pretrvávajú až dodnes. Aj keď svedok A. F. zdravotné problémy žalobcu vo svojej výpovedi nepotvrdil, uvedenú okolnosť žalobca v podstate vysvetlil tým, že nechcel navštevovať psychiatrickú ambulanciu práve z dôvodu aby nezhoršoval svoj obraz v spoločnosti. Prítomnosť depresívnej poruchy bola v konaní preukázaná potvrdením A. F. B., psychiatricky zo dňa 13.07.2006, čo bolo bezprostredne po prepustení žalobcu z väzby dňa 10.06.2006, pričom v zmysle tohto potvrdenia v tomto období došlo k zhoršeniu stavu. Nezanedbateľnými sú aj dôsledky väzby na žalobcu spočívajúce vo väzenskom režime a potreba vysporiadať sa s etablovaním osoby v spoločenskom prostredí páchatelov trestných činov tak, ako to popísal žalobca vo svojej výpovedi, podľa ktorej sa neustále bál o svoj život. Súd má teda za to, že v dôsledku zhoršenia psychického stavu po deviatich mesiacoch výkonu väzby je možné u žalobcu konštatovať závažnú ujmu v dôsledku nezákonného rozhodnutia štátneho orgánu, kedy nepostačuje samotné konštatovanie porušenia práva na dosiahnutie dostatočného zadostučinenia. V konaní boli preukázané aj závažné následky, ktoré poškodenému vznikli v súkromnom živote. Žalobca vo svojej výpovedi tvrdil že v dôsledku výkonu väzby a z tohto hľadiska zhoršenia jeho povesti prišiel o priateľku, o priateľov ako aj o vzdialenejšiu rodinu. Svedok A. F. v podstate tieto okolnosti vo svojej výpovedi rovnako potvrdil. Súd má za to, že z hľadiska napĺňania sociálnych potrieb jednotlivca ide o nepochybne závažné následky v súkromnom živote žalobcu, avšak tieto sú čiastočne znížené tým, že ako to žalobca vo svojej výpovedi

sám uviedol, v minulosti bol odsúdený za násilné správanie sa voči svojej manželke, v dôsledku čoho bolo ich manželstvo rozvedené, čo iste rovnako popri v predmetnom nezákonnom rozhodnutí štátneho orgánu malo vplyv na zníženie dobrej povesti žalobcu v sociálnom prostredí, v ktorom žil a pracoval. Následky, ktoré by žalobcovi vznikli v spoločenskom uplatnení v konaní neboli tvrdené ani preukázané nad rámec toho, čo súd v zmysle vyššie uvedeného už vzal do úvahy.

52. Žalobca si uplatnil aj právo na náhradu nemajetkovej ujmy- psychickej ujmy počas väzby vo výške 27.000 Eur.

53. Ako vyplýva z ust. § 17 zákona č. 514/2003 Z. z., priznanie nemajetkovej ujmy prichádza do úvahy pri konštatovaní porušenia práva (nezákonného rozhodnutia/ nesprávneho úradného postupu), ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením pre poškodeného, pričom zásah tejto intenzity musí žalobca preukázať. Nemajetková ujma má byť určitou náhradou za protiprávny stav, ktorý spôsobil nenapraviteľnú ujmu v nemajetkovej sfére dotknutej osoby. Jej výšku určuje súd úvahou s prihliadnutím na závažnosť spôsobenej ujmy.

54. Odvolací súd v zrušujúcom rozsudku 22 Co/9/2022 za 28. februára 2023 poukazujúc na ustálenú rozhodovaciu prax (napríklad 20 C/156/2017) konštatoval, že je primerané odškodniť dotknutú osobu v rámci relatívnej satisfakcie za väzbu v rámci rozpätia 20 eur - 60 eur za deň väzby so zreteľom na všetky okolnosti prípadu. Žalobca bol vo výkone väzby v čase od 15.09.2005 do 10.06.2006, teda 269 dní, pričom súd považuje vzhľadom na vyššie uvedené okolnosti za primerané jeho nemajetkovú ujmu odškodniť sumou 40 eur za deň čo spolu predstavuje sumu 10 760 eur.

55. V prevyšujúcej časti, ktorou si žalobca uplatnil právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch súd žalobu ako nedôvodnú zamietol.

56. Pokiaľ žalovaný poukázal na to, že žalobca ako obžalovaný bol spod obžaloby oslobodený z dôvodu aplikácie materiálneho korektívu a teda na to, že k spáchaniu žalovaného skutku v tom čase, t. j. protiprávneho konania došlo, avšak z hľadiska jeho nepatnej nebezpečnosti pre spoločnosť súd vyhodnotil, že žalovaný skutok nie je trestným činom, súd poukazuje na ustanovenie § 8 ods. 6 písm. g/ zákona č. 514/2003 Z.z, v zmysle ktorého uvedená okolnosť (použitie materiálneho korektívu v oslobodzujúcom rozsudku) nie je dôvodom vylučujúcim poskytnutie náhrady zmysle uvedeného zákona.

57. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

58. Podľa § 255 ods. 2 CSP, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

59. Žalobca bol v konaní časti o náhradu škody v zmysle výroku I. rozsudku Okresného súdu Prešov 15 C/15/2021 - 48 zo dňa 28.10.2021 úspešný v rozsahu 100%. Vo vzťahu k náhrade nemajetkovej ujmy uplatnenej v tomto konaní žalobcom vo výške 27 000 eur , priznanej týmto rozsudkom vo výške 10 760 eur bol žalobca rovnako úspešný a keďže výška samotného nároku vyplývala z úvahy súdu súd žalobcovi aj v tejto časti priznal právo na náhradu trov konania v rozsahu 100% pričom výška trov za právne zastúpenie v tejto časti bude počítaná z nároku priznaného týmto rozsudkom (10 760 eur). O samotnej výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

60. Vzhľadom na vyššie uvedené bolo potrebné rozhodnúť tak, ako je to uvedené vo výroku tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Prešov písomne v dvoch vyhotoveniach.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinná strana dobrovoľne nespĺní, čo jej ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnená strana môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov.